



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac ex probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniae Agrippinae, 1712

Q. 328. Quid Sede vacante sieri possit circa Ordinationem, dimissoriales & testimoniales.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42433

mitti potest illa privilegiata. Si tamen Capitulum, à quo deberet v g investiri, sed prius ostenso testimonio Tonsuræ, nollet ista probatione acquiescere, cogi non posset, quia potest secundum statuta postulare probationem plenam & juridicam, unde deberet Titius attribuere casui & infortunio, quod pergere non posset: ita iudicavi cum tribus aliis Doctoribus. Et scio aliquem isto modo exclusum esse à Præbenda cathedrali, ad quem præsentatus erat.

2257. Q. 328. Quid Sede vacante fieri possit circa Ordinationem, dimissoriales & testimoniales. R. § 1. Olim poterat Capitulum Sede vacante dare licentiam ordinandi etiam suos quamvis non arctatos, per Cap. Cum nullus De tempor. Ordin. in 6. Sed nunc Trident. sess. 7. c. 10. De Ref. sic statuit. Non liceat Capitulis ecclesiarum Sede vacante intra annum à die vacationis, ordinandi licentiam aut litteras dimissorias seu Reverendas, ut aliqui vocant, tam ex Juris communis dispositione quam etiam cujusvis privilegii aut consuetudinis vigore, alicui, qui Beneficium ecclesiasticum recepti sive recipiendi occasione arctatus non fuerit, concedere: si secus fiat, Capitulum contraveniens ecclesiastico subjaceat interdicto, & sic ordinari, si in minoribus Ordinibus constituti fuerint, nullo privilegio clericali, præsertim in criminalibus, gaudeant: in Majoribus vero, ab executione Ordinum ad beneplacitum futuri Prælati sint ipso jure suspensi. Idem repetit sess. 23. c. 10. De Ref. ubi addit, concedentes autem dimissorias contra formam Decreti, ab Officio & Beneficio per annum sint ipso jure suspensi. Et Gallem. in declarationibus n. 6. dicit esse extensum ad Capitulum exemptum habens immemorabilem possessionem contrariam. Penam tamen initiati Minoribus, ut non

gaudeat privilegio clericali, putat *Sanch.* in Conf. l. 7. c. 1. dub. 28. n. 8. esse tantum ferendæ sententiæ.

Non obstante illo Decreto *Tridentini*, dicit *Barbosa* De Jure eccles. l. 1. c. 32. n. 89. Capitulum Sede vacante posse concedere licentiam Episcopo extero, & multo magis Episcopo Nullateni apud se Suffraganeo, exercendi Pontificalia in ecclesia vacante: citatque pro hoc *Henriq. Quarantam*, *Garciam De Benef.* p. 5. c. 7. n. 93. qui refert hanc declarationem S. Congregationis: Capitulum Sede vacante potest concedere etiam licentiam extero Episcopo exercendi Pontificalia in eorum ecclesia & Ordines conferendi tam Clericis illius Diocesis quam exteris habentibus dimissorias suorum Episcoporum: juxta tamen formam hujus Decreti. Et ob hanc declarationem *Diana* p. 8. t. 4. R. 41. sic habet, Etsi Capitulum Sede vacante vel ejus Vicarius non possit intra annum subditis suis dimissorias concedere, poterit tamen intra eundem annum per alium Episcopum Pontificalia exercentem ordinare Diocesanos suos. Videtur etiam favere *Nav. Confil.* 44. De tempor. Ordin. Idem videtur tenere *Sanch.* dub. 26. Id autem posse Capitulum Sede vacante, tenent absolute *Quintanadv.* tr. 6. fingul. 6. & *Leuren.* in Vicario q. 466, & 509. Ratio potest esse, quia licet Episcopus Suffraganeus non habeat propriam Diocesim in actu, tamen illa Diocesis, in qua est Suffraganeus, est aliquo modo sua, eò quod in ea institutus sit ad Pontificalia exercenda, uti notant *Themudo* apud *Dianam* p. 8. t. 4. R. 72. & alii. Sed oppositum videtur absolute esse tenendum ob clara verba *Tridentini* supra.

Respon.

Respondent Sanch. n. 2. Themudo apud Dian. Quintanadv & Leur. suprà, Tò ordinandi licentiam, sumi passivè, ita ut sensus sit, non liceat Capitulo concedere alicui licentiam, ut ordinetur extra illam Dioccesin, ita ut ordinandi licentia & dimissoria, uti & Reverendæ, pro eodem sumantur. Contrà est 1. quia explicatio illa est contra clara verba: nec credibile est in Trid., in quo fuerunt tot doctissimi viri, etiam optimi Grammatici, neminem futurum fuisse, qui admoneret de sensu passivo, si hunc intendissent, exprimendo per solas has voces, ut ordinentur, licentiam, ergo cum posuerint gerundium activum ordinandi, quod nulli verbo passivo convenit, standum est sensu proprio & Grammaticali, nec ab eo in Decretis vel legibus recedendum est, nisi cogat gravissima auctoritas vel ratio. 2. Trid. dicit, ordinandi licentiam aut litteras dimissorias concedere, ergo ista duo non sumit pro eodem, quia aut est particula disjunctiva: & si pro eodem sumpsisset, dixisset, sive litteras dimissorias, uti dixit, dimissorias seu Reverendas, quia hæc sumebat pro eodem: Hinc Barbosa De dictionibus ait, aut est dictio disjunctiva propriè, ac disjunctivè regulariter sumitur: quamvis autem notet aliquando sumi pro sive, tamen addit, principalius est adversativa, & ponitur inter diversa.

Et planè illum esse sensum Tridentini, adeoque Capitulo Sede vacante non licere primo anno, etiam per talem Suffraganeum ordinare subditos suos non arctatos, docent absolute Pax-ford. l. 3. tit. 6. n. 152. Piasec. p. 1. c. 1. n. 12. Aversa q. 3. l. 7. Dicast. hic n. 237. Gavantus in Manuali Episc. v. Capitulum Sede vacante in addit.

n. 20. *Engel.* l. 1. tit. 11. n. 36. *Gobat* tr. 8 n. 206. qui n. 275. refert Nuntium Apostolicum Lucernensem suspendisse Capitulum Constantiense, quia Sede vacante dederat Suffraganeo licentiam sic ordinandi: & infinitum esset referre omnes Auctores, qui idem tenent.

Citati autem in contrarium non tenent oppositam sententiam: *Barbosa* l. c. tantum dicit in genere, posse exercere Pontificalia: non autem posse ordinare diocesanos non arctatos, clarè docet *De Off. Episc.* alleg. 7. n. 17. & in *Trident.* sess. 7. c. 10. *De Ref.* unde certò stat pro sententia nostra. *Nec obstat*, quòd l. c. *De Jure eccles.* n. 124. Item *De Canon. & Dignit.* c. 24. n. 124. dicat, poterit insuper idem Capitulum præfato anno durante concedere Episcopo extero exercitiũ Pontificalium & Ordinationem propriorum subditorum vacantis Sedis: nam manifestum est esse errorem typographi, & utroque loco omitti hæc verba, non tamen vacantis Sedis, utroque enim loco in summario capituli ad n. 124. expressè habet, & Ordinationem propriorum subditorum, non tamen subditorum vacantis Sedis: Et de *Jure ecclesiast.* post relatos Auctores statim subdit, quia quoad subditos vacantis Sedis, non nisi post elapsum annum: Et similiter in Indice utriusque operis ad numeros relatos eodem modo dicit, & Ordinationem propriorum subditorum, non tamen vacantis Sedis. *Henriq.* l. c. tantum dicit Vicarium Sede Apostolicâ (non autem Episcopali) vacante posse concedere dimissorias, quod etiam dicam n. 2263. *Quaranta* apud *Sanch.* n. 3. expressè dicit Sede vacante non posse ordinari subditos ipsius capituli. *Garcias* & declaratio apud illum expressè habet

in

in fine, juxta tamen formam hujus decreti, nempe Tridentini supra, ubi tantum conceditur de subditis Sedis vacantis, si sint arctati. Et cum ista declaratione nitatur *Diana*, etiam ipse plus non vult, quam arctatos posse ordinari. *Nav.* tantum loquitur de tempore post annum vacationis. *Sanch.* tantum loquitur de subdito Sedis vacantis, si à suo Episcopo defuncto vel à Papa vel à Nuntio Apostolico habeat dimissorias ad quemcunque Episcopum: hinc rectè dicit *Gob.* n. 266. quod illi, quos pro se citat *Quintanadv.*, non faveant ipsi. Nec ratio adducta persuadet, jurisdictio enim Suffraganei est delegata ab Episcopo vel à Capitulo committente.

2258. §. 2. Arctati ratione Beneficii recipiendi vel recepti possunt etiam primo anno Sedis vacantis ordinari, uti constat ex dictis. Docent autem *Ricc. Ugol. Barb.* in *Collect.* ad *Trid.* supra n. 17. *Garcias* p. 5. c. 7. à n. 99. illos esse arctatos ratione Beneficii recipiendi qui habent jus seu sunt vocati ad aliquod Beneficium vacans aut Capellaniam requirentem actu certum Ordinem, quo illi carent. Item qui cum non sit ordinatus primâ Tonsurâ, est præsentatus ad Beneficium: sed pro hoc videnda sunt dicta n. 2166. E contra non potest dici arctatus ratione Beneficii recipiendi, qui est præsentatus ad aliquod Beneficium seu Capellaniam habentem annexum certum Ordinem, ad quem ille, qui obtinet, tenetur facere se promoveri: similiter non dicitur arctatus occasione Beneficii recipiendi is, cui aliquis vult resignare aliquod Beneficium requirens actu Ordinem, quo ille caret, hoc enim est merè voluntarium. Arctatus ratione Beneficii recepti est, qui obtinet Beneficium requi-

requirens servitium personale, ratione cuius de jure, consuetudine, privilegio, statuto Ecclesiæ vel fundatione tenetur intra annum facere se promoveri, *Ricc. Ugol. Garc.* exemplificates in eo, qui obtinet Parochiam, nam est arctatus ad Sacerdotium intra annum: Item in eo, qui obtinet Canonicatum, cui certus Ordo est annexus: item in aliquibus Beneficiis seu Capellaniis requirentibus servitium personale seu aliquem Ordinem: item si Ordo suscipiendus ita annexus est Beneficio, ut tempore provisionis in eo constitutus esse debeat, sed impetrans dispensatus fuit, ut hoc non obstante hujusmodi Beneficium obtineret, *Barb. ni 16.*

§. 3. Etiam ille potest ordinari in loco & in primo anno Sedis vacantis, qui à suo Ordinario affert dimissorias, *Sanch. dub. 26. n. 2. Neuff. d. 109. n. 62. Tamb. hic c. 8. §. 2. n. 9. Bosco l. 3. nu. 211. Pirh. l. 1. tit. 6. n. 255. Leur. q. 509.* qui citant præterea *Henriq. Laym. Quarant. Ventvig. Piasec.* Ratio est, quia finis Tridentini fuit, teste *Nav.* in Consiliis L. 1. ad tit. de tempor. Ordinari. Conf. 27. n. 2. ne quis ordinaretur absque consensu sui Ordinarii, quod non fit, si afferat sui Ordinarii dimissorias: Et hoc à S. Congreg. declaratum esse dicit *Garc. apud Leur. n. 3. Nec obstat,* si fortè Episcopus defunctus, aut etiam idem Suffraganeus, qui nunc ordinat, antehac dimiserit, nam id per accidens est, & dimissus vi suarum dimissoriarum potest in quacunque Diocesi ordinari à quocunque Episcopo licentiam ordinandi habente, quam hic Suffraganeus habet à Capitulo.

§. 4. Multò magis possunt ordinari Regulares etiam primo anno in loco Sedis vacantis

Tom. VII,

Aaaaa

affe-

afferentes dimissorias & testimoniales ab eis, ad quos spectat dare ipsis, uti ex declaratione S. Cong. tenent *Themudo & Portell* apud *Dianam* p. 8. t. 4 R. 72. *Corradus* in praxi dispens. l. 4. c. 6. n. 16. *Quintanad.* singul. 8. *Tamb* supra num. 12. *Leur.* q. 509. nu. 7. maxime cum Regulares in odiosis non veniant nomine Clericorum, quos hic vetat ordinari *Tridentinum*, neque nomine subditorum Capituli Sedis vacantis.

2261. §. 5. Capitulum non potest nunc Sede vacante intra primum annum dare dimissoriales nisi arctatis, uti constat ex *Trid.* supra, docentque omnes cum *Leur.* q. 512. qui cum *Fermosino* De Capitulo Sede vacante q. 20. n. 16. extendit etiam ad primam Tonsuram, sed *Galle.* n. 2. putat, cum *Tridentinum* dicat, ordinandi licentiam, non comprehendi primam Tonsuram, quæ non est Ordo. Saltem *Garc.* n. 93. refert hanc declarationem S. Cong. *Vicarius Capituli Sede vacante infra annum potest concedere literas dimissorias ad primam Tonsuram ei, qui est presentatus à patronis laicis ad Beneficium ecclesiasticum juris patronatus ipsorum, ut illud obtinere valeat.*

2262. §. 6. Si quis ex alia causa quam Beneficii arctetur ad Ordinem suscipiendum, v. g. ad obtinendum gradum in Theologia, Capitulum Sede vacante non potest intra primum annum ei dare dimissorias, quia exceptio illa firmat Regulam in contrarium, *Ventrig.* & alii cum *Leur.* q. 512. n. 9.

2263. §. 7. Vicarius Papæ potest Sede apostolicâ vacante facere ordinari suos, aut eis etiam non arctatis dare dimissorias, *Henriq. Avers.* q. 3. c. 7. *Barb.* De Off. Episc. alleg. 7. nu. 13. *Tridentinum* enim non restringit jurisdictionem Sedis apostolice.

Stolicæ vacantis: Et idem dicunt *Mandos. Graff. Vulpej.* apud *Barb.* de Vicariis Episcoporum depuratis per Papam, quos Apostolicos vocamus.

§. 8. Nuntium Apostolicum posse intra primum annum dimittere subditum Sedis vacantis non arctatum, negant *Garc.* supra n. 104. & *Pirh.* l. 1. tit. 11. n. 54. cujus hoc est fundamentum, quia, inquit, Nuntius non potest dare dimissorias nisi illis, qui à suo Ordinario habuerint testimoniales, sed Sede vacante non potest quis ab Ordinario habere testimoniales, quia tum non datur Ordinarius, eò quòd nomine Ordinarii dantis testimoniales non intelligatur Capitulum aut Vicarius Sedis vacantis sed ipse Episcopus, qui tum non est: Ex quo infert Nuntium non posse nisi in casibus, in quibus potest Capitulum Sede vacante. Sed ratio illa nulla est, uti constabit ex dicendis n. 2265. nam Capitulum & Vicarius Sedis vacantis potest dici Ordinarius ac dare testimoniales:

Hinc Nuntium Apostolicum posse talem dimittere, absolute affirmant *Led.* apud *Garc.* supra, *Barb.* De Jure eccles. l. 1. c. 32. n. 122. *Molina* De just. tom. 6. d. 11. n. 4. *Fermos.* supra n. 14. *Escob.* l. 23. c. 17. num. 400. *Graff.* & *Cenedo* apud *Bosco* hic sect. 3. num. 20. *Gob. tr.* 8. n. 573 *Leur. q.* 509. n. 3. Ratio est 1. quia Nuntius Apostolicus meritò dicitur se habere sicuti Vicarius à Papa constitutus, de quo nu. 2263. dictum est. 2. Quia Nuntius posset talem ordinare, cum sit Ordinarius, secundum dicta n. 1494. ergo etiam potest dimittere. 3. Quia facultas dandi dimissorias est data Nuntio absolute, sine restrictione ad Sedem plenam aut vacuam, ergo ma-

lè restringitur ad plenam. Quia tamen res illa est valde controversa, *Aversa* q. 3. f. 7. relatis in utramque partem Auctoribus concludit, *Quare in hoc standum erit consuetudini*: Et quod attinet ad consuetudinem, *Molina* suprâ testatur se sæpius vidisse id à Nuntiis factum esse in civitate Conchensi: Idem fecisse Nuntium in Helvetia, testatur *Gob.* supra.

2265. §. 9. Capitulum potest etiam primo anno Sedis vacantis dare suis subditis non arctatis literas testimoniales seu commendatitias de vita & moribus, *Card. de Luca* in annot. ad *Trid.* disc. 31. n. 31. *Aver.* suprâ. *Leur.* q. 511. citans alios contra *Garciam* n. 105. & *Pirh.* suprâ. Neque hoc est contra dispositionem *Tridentini* requirentis testimoniales sui Ordinarii, quia quamvis *Nav. Garc. Pirh.* putent per Ordinarium in *Tridentino* intelligi proprium Episcopum & non alium, procul dubio, inquit *Molina*, vehementer falluntur, quia Sede vacante Capitulum & ejus Vicarius verè & simpliciter sunt Ordinarii, uti docent *Lott.* L. 2. q. 13. n. 42. *Corr. De benef.* l. 2. c. 12. n. 92. *De Luca* ad *Trid.* disc. 5. n. 23. *Paris.* De resign. l. 7. q. 23. n. 124. Et cum post annum vacationis dent testimoniales, imò & arctatis durante primo anno, uti fatetur *Pirh.* n. 59. evidens est, quòd veniant nomine Ordinarii.

2266. §. 10. Quod dicitur fieri posse per Capitulum Sede vacante, intelligitur ex speciali commissione Capituli per Vicarium Generalem intra primos octo dies à Capitulo institutum, non enim potest Capitulum per seipsum, uti notant Auctores cum *Leur.* q. 513. adducentes pro hoc declarationem S. Congreg. nisi fortè
Capi-

Capitulum propter hæresim, pestem vel similem causam esset dispersum, tum enim sufficeret etiam ab uno solo Capitulari residente hoc fieri, & id pariter decisum est apud *Garciam* supra n. 93.

Q. 329. *Quid specialiter notandum sit circa jam dicta, tempore Sedis vacantis in Episcopatu, in quo alternant Episcopus catholicus & Princeps acatholicus.* B. Si Episcopus catholicus rexerit & moriatur, tum incipit primus annus Sedis vacantis, ac tenent, quæ hætenus dicta sunt: E contra si rexerit & moriatur Princeps acatholicus, putavit doctus Canonista tum etiam incipere primum annum Sedis vacantis, adeoque locum habere decretum Tridentini n. 2257. relatum. Rationem dabat, quia caput illius Episcopatus in temporalibus fuit iste Princeps acatholicus, caput autem & veluti Ordinarius in spiritualibus, secundum concordata & dispositionem Pacis Monasteriensis, erat Metropolitanus, pro illo nempe tempore, quo in temporalibus regeret Princeps acatholicus: hoc autem Principe acatholico mortuo censetur commori Metropolitanus respectu hujus Episcopatus, quia desinit ejus jurisdictio spiritualis adeoque videtur incipere Sedes vacare etiam in spiritualibus, saltem fictione Juris pro casu, de quo Jus nihil disposuit. Sed oppositum tenendum est, & consequenter dicendum, quod in eo Episcopatu possint, uti antè, fieri Ordinationes & dari dimissoria etiam non arctatis: Ratio est 1. quia vacatio Episcopatum est ad modum vacationis Beneficiorum, hæc autem dicuntur vacare per obitum vel cessionem ipsiusmet beneficiati, usque dum novus in eo-